

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 8. Respondetur præcipuis aduersariorum obiectionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

ei us oppositum non est moraliter necessarium. Patres autem loquuntur etiam de vocationibus ordinariis: quia loquuntur de conuersione mundi ad Christi fidem & Euangelii praedicationem, in qua fuerunt multae vocationes ordinariae.

SECTIO VIII.

Respondetur praecipuis Aduersariorum obiectionibus.

63
Obiectio prima.

Objiciunt primò, Deum in Scriptura, perse, vel per Prophetas, aliqua praedice non futura infallibiliter, sed per coniecturam sumptam ex praecedenti dispositione, vt Isaiæ 38. *Dispone domus tua, quia morieris tu, & non viues.* Et Ionæ 3. *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subuertetur:* quorum tamen neutrum contigit. Ergo in praedictionibus ante allatis de futuris conditionate, non est quaerenda certa & infallibilis veritas.

Deus aliqui praedicta comminationis & tacite subintellecta conditione.

Respondetur omnes diuinas praedictiones esse veras infallibiliter secundum sensum à Deo praedicente intentum. In quibusdam autem, & praecipue in comminatoriis, subintelligitur communiter aliqua conditio, puta, si peccatores non resipiscant, & conuertantur ad Deum, ipsumque studeant placere per poenitentiam, iuxta illud Ieremiae 18. vers. 8. *Si egerit poenitentiam gens illa à malo suo quod locutus sum aduersus eam, agam & ego poenitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei.* Ratio est, quia huiusmodi comminationes fieri solent à Deo, vt excitet homines ad poenitentiam, & ad auertendum malum quod Deus ipse vult per eorum resipiscentiam auerti, iuxta illud Ezechiel 18. vers. 2. *Nunquid voluntatis meae est mors impij, die Dominus Deus, & non vt conuertatur à viis suis, & viuat?* Posita autem conuersione, non infligitur poena, quae non fuit praedicta vt absolute infligenda, sed sub tacita conditione, si peccator non resipisceret.

64
Secunda obiectio.

Objiciunt secundò, sanctos Patres, Augustinum praecipue, & Prosperum negare in Deo praescientiam conditionatam, & reprehendere Semipelagianos eò quòd illam assererent. Respondetur primò, constare ex dictis sect. 6. Patres aperte praescientiam illam in Deo agnouisse & asseruisse. Quòd si alicubi videntur eam negare: loquuntur ibi de praescientia absoluta, quam sequatur euentus ante prauius. Vt de S. August. Gregorio magno, & Damasceno ostendimus num. 50. De Prospero verò, patet ex responsione eius 8. ad excerpta Genuensium, scientiam Deo mediam, seu conditionalem, agnouisse. Quare cum alibi ait, signum esse praesciri à Deo quae non sunt futura, intelligit praesciri absolute, sicut debent ea praesciri quae Deum mouent vt vera merita, quae de re

Prosper.

fermo illi erat & Augustino contra Semipelagianos.

Respondetur enim secundò, ad alteram partem obiectionis, eisdem Patres non reprehendere Semipelagianos, eò quòd scientiam conditionalem Deo tribuerent, sed quòd illa (quam ipsi quoque agnoscunt) abuterentur ad tuendum suum errorem de vocatione ad gratiam propter merita praecedentia. Cum enim Patres instarent, quid fecit paruulus qui vocatur ad baptismum ante mortem, praeter alio quem Deus permittit mori sine baptismo? Respondebant Semipelagiani infantem illum nihil quidem fecisse, quo mereretur vocationem ad baptismum: sed facturum fuisse si vixisset, & Deum propter bona eius opera sub conditione prauius, hanc illi primam vocationem & gratiam dedisse. Ita de illis refert Prosperus Episcopus ad August. praefixa libro de praedest. sancti. & August. lib. de praedest. sancti. cap. 12. Quibus merito Patres obieciunt ficticia esse illa merita: quia Deus non retribuit praemium, vel poenam, operibus quae sunt futura conditionate tantum. Alioquin damnaret eos quos rapit ne malitia mutet intellectum eorum: & saluaret Tyrios ac Sidonios; quos praesciuit acturos poenitentiam si Christum vidissent & audiissent, vt Iudaei. Quorum vtrumquod est Scripturae contrarium. Plura de hac obiectione videri possunt apud Didacum Ruis disput. 66. sect. 9. & Suar. tomo 1. de gratia, Prolegom. 2. cap. 4. & Augustini & Prosperi verba, quibus praecipue abutuntur Aduersarij, integrè refert & exponit.

65
Patres reprehendunt tantum in Semipelagianis malum vsum scientiae conditionae.

Objiciunt tertio, D. Thomam quae 14. art. 9. & in 1. distinct. 38. art. 4. & in 3. distinct. 14. & qu. 8. de verit. art. 8. non aliam in Deo scientiam agnoscere, quam scientiam visionis, & simplicis intelligentiae: vel quod eodem redit, scientiam naturalem, & liberam. Atqui scientia conditionalium tantum, sub nullo horum membrorum comprehenditur. Neque enim est scientia visionis: quia haec scientia, vt D. Thom. exponit art. 9. qu. 14. est tantum de illis quae existunt in aliqua temporis differentia, id est, quae sunt acti, vel fuerunt, vel erunt. Neque etiam est scientia simplicis intelligentiae: quia haec scientia est tantum de illis, quae sunt in potentia Dei, vel creaturae, quae tamen nec sunt, nec erunt, neque fuerunt, vt D. Thomas ibidem ait. Adde quòd scientia simplicis intelligentiae est Deo naturalis, & absolute necessaria. At scientia conditionate futurorum contingenter & liberè, non est Deo naturalis & absolute necessaria, sed contingens: potuit enim Deus non cognoscere hoc esse futurum sub tali conditione, quia potuit hoc non esse futurum sub illa eadem conditione. Quòd enim fieret liberè, posset non fieri. Et si non fieret, non cognosceretur à Deo.

66.
Tertia obiectio.

Respondetur primo S. Thomam aperte agnoscere in Deo scientiam conditionalium 3. p. quae 1. art. 5. ad 2. Nam ibi approbat id quòd ait S. August. lib. de dono persever.

67
D. Thomas agnoscit in Deo scientiam conditionalium.

cap. 9. dictum illud Christi Matth. 11. *Si in Tyro, & Sidone &c. fuisse attestationem diuinam de penitentia Tyriorum & Sidoniorum futura: quæ tamen fuit tantum conditionatè futura.* Omnis autem attestatio Dei est sine dubio infallibilis, & supponit si mente Dei attestantis noticiam certam & infallibilem eius quod attestetur. Nam diuinæ testificationi falsum subesse non potest, vt neque fidei diuinæ, testimonio Dei infixe: quemadmodum docet idem S. Doctor 2. 2. quæst. 1. art. 3. c. & Trident. sess. 6. cap. 9. in fine. Et in eadem solutione secundi argumenti respondet S. Thom. ex propria sententia, non esse volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, qui his quos præuidit, si apud eos facta essent, suis miraculis credituros, quibus voluit, subuenit: aliis autem non subuenit, de quibus in sua prædestinatione, occultè quidem, sed iustè aliud iudicauit. Vbi vides iustum ex assertione D. Thomæ scientiam Dei purè conditionatam, circa istos posteros quibus non subuenit, quamuis præuiderit credituros si subuenisset.

68. Scientia condit- nata pertinet ad scientiam visionis, aut simplicis intelligentiæ, hæc sumptam.

Respondeo secundò, scientiam conditionalium, in prima diuisione, contineri posse in scientia simplicis intelligentiæ, complectente quicquid nec est, nec fuit, nec erit, & eadem manet in pura potentia Dei, vel creaturæ. Et hoc ipsum nonnullis Thomistarum fatendum est necessariò, qui admittunt Deum agnoscere in suo decreto aliqua futura tantum conditionatè: vt Didacus Aluarez disput. 7. de auxiliis. & Cúmel 1. 2. qu. 111. art. 3. disput. 3. ad 1. alique alures de Thomistis Recentioribus.

Et ad scientiam naturalem vel liberam.

Respondeo tertio, scientiam conditionalium, in secunda diuisione, contineri posse sub membro scientiæ naturalis, si per naturalem intelligatur, non ea solùm quæ est absolute necessaria: sed omnes illa quæ non præsupponit aliquid Dei decretum existens, aut absolute exiturum. Vel etiã in membro scientiæ liberæ: si per liberam intelligatur omnis scientia contingens, quæque pro obiecto habet liberum aliquid Dei decretum actuale, saltem futurum sub conditione, quo vel ipse faceret per se, aut per creaturam faceret fieri, aut saltem fieri permitteret id quod sub conditione futurum esse prænotificat. Sicut enim nihil est, aut esse potest absolute futurum, quod non inuoluat aliquid Dei decretum actuale, saltem de permitrendo: ita nihil est conditionatè futurum, aut esse potest, quod non inuoluat saltem hanc hypothèsim, si Deus permitteret.

69. Quæra obiecto. Futura condit. sunt habitura determinationem sub conditione.

Obijcit quartò Didacus Aluarez disput. 7. de auxiliis, huiusmodi futura conditionatè non esse scibilia, quia non habent determinationem, neque in se, neque in causa, vel in Dei decreto. Respondeo, non habere quidem nunc determinationem, quia nunc non sunt, imò nunquam erunt: sed habitura esse determinationem si condit. poneretur, quia causa libera se determinat tali conditione posita. Quod sufficit ad veritatem pro-

positionis, & cognitionis de tali obiecto vt taliter futuro. Quemadmodum sufficit ad veritatem propositionis & cognitionis de futuris absolute, quòd causa se determinabit: quamuis nondum sit determinatio. Sit veritas formalis diuinæ cognitionis, est quidem actu in mente Dei: est etiam actu vera, & conformis obiecto, propositio quam Deus vel quam alius enunciat de tali obiecto futuro, eo modo quo futurum est: sed non propterea obiectum actu existit, neque eius determinatio aut veritas obiectiua, quæ est illud ipsum quod enunciatum esse futurum. Imò vt cognitio, & propositio sit vera, debet tantum futurum esse, sicut præcisè cognoscitur aut enunciatum. Grauiusque hallucinantur quidam Recentiores existimantes nullam propositionem esse veram, nisi eius obiectum actu existat in præsens: etiam si enunciet tantum aliquid esse futurum, aut esse præteritum, aut esse impossibile. Quod quam improbabile, & à vero alienum sit, ostendimus tom. 3. disp. 2. sect. 2. & 3.

70. Quæra obiecto.

Obijcit quintò, idem Author loco citato, Deus ante omne decretum suæ voluntatis, non scit quot homines vel Angelos esset producturus, si crearet alium mundum. Ergo similiter non scit ante idem decretum, quot actus vel quales esset producturus quilibet homo vel Angelus, si crearetur & constitueretur in talibus circumstantiis. Probat autem antecedens, quia si Deus ante determinationem esset liberæ voluntatis sciret quot Angelos esset producturus ex suppositione quòd vellet creare alium mundum; non esset liber in eorum productione. Consequentia verò confirmatur quia eadem ratione non erit liber consensus Petri futurus, si ante omne decretum diuinæ & humanæ voluntatis, sciat Deus infallibiliter Petrum consenturum si ponatur in tali circumstantia. Præsertim cum non sit in libertate Petri, ponere vel tollere istam conditionem, nempe præscientiæ. Absurditas verò illius consequentiæ patet, eò quòd tollitur libertas creaturarum. Item ponitur aliqua veritas creata omnino independens à Dei voluntate. Nam si Deus scit Petrum consenturum si vocetur, ante omne suum decretum, ac nullum habens decretum de vocando: ille consensus est futurus independens à Dei voluntate, & posita illa si potest Deus non potest impedire consensum. Quod est absurdum & iniuriolum supremo & vniuersali Dei dominio.

71. Deus præscit futura conditio- nata i- dependentes à suo decreto, etiam si non erunt vel non erunt absolute: sed ponendo conditione.

Ad primum Respondeo distinguendo antecedens: Deus ante omne decretum suæ voluntatis, ne quidem etiam sub conditione ponendum, non scit quot Angelos vel homines producturus esset, si alium mundum crearet: Concedo: nam hæc scientia præsupponit suum obiectum esse futurum sub conditione. Obiectum autem inuoluitur decretum Dei decretum, quo in tali suppositione, vellet creare tot Angelos vel homines: ita vt dicere, Deus scit quot produceret: sit dicere, Deus scit quot vellet producere in tali

hypothesi. Deus ante omne decretum suæ voluntatis actu positum, aut ponendum absolute, de tot Angelis vel hominibus producendis in alio mundo, non fecit, ut produceret si alium mundum crearet: Nego. Nam veritas huius propositionis, si Deus crearet alium mundum, crearet tot Angelos, non penderet à decreto creandi positum vel ponendo absolute: sed sufficit quòd in illa hypothesi Deus vellet tot creare, quamvis re ipsa non velit, neque voliturus sit. Ergo potest à Deo sciri independentè à tali decreto.

Neque id obest libertati Dei, vel creaturarum.

Ad consequens Respondeo, adhibita simili distinctione: Deus non scit quot actus vel quales, quilibet homo aut Angelus esset producturus si poneretur in talibus circumstantiis, ante omne decretum suæ voluntatis, & libertatis creatæ, conditionatè ponendum: Concedo. Actum positum, aut absolute ponendum: Nego.

Ad Probationem antecedentis Respondeo, similiter Deum non esse liberum ad tot homines vel Angelos producendos, si sciret se tot producturum in tali hypothesi, ante omne decretum suæ voluntatis, etiam conditionatum, id est, quòd saltem haberet in tali hypothesi: Concedo. Ante absolute: Nego. Manet enim integra & illæsa Dei libertas; in eo quòd ratione prius liberè vellet, si conditio illa poneretur, tot creare, quam sciret se tot creaturum: & non sciret se voliturum in tali hypothesi tot creare, nisi quia, posita eadem hypothesi, liberè voliturus esset. Quare sicut præscientia absoluta non obest libertati Dei vel creaturæ, quia supponit & sequitur liberum eius exercitium; ideoque scit Deus causam liberè operaturam, quia liberè operatura est: sic neque præscientia conditionata obicit libertati, quia pariter præsupponit illius exercitium sub conditione futurum.

Ad confirmationem consequentia, idem dico de consensu Petri futuro sub conditione, qui non præscitur esse futurus conditionatè, nisi ex suppositione quòd esset liberè consenturus posita conditione. Quare suppositio præscientiæ penderet à Petri libertate, qui posita conditione posset non consentire, consentit enim liberè: & si non consentiret, Deus non præsciret eum consenturum. Penderet etiam eadem præscientia à Dei libertate, quatenus obicitur præscientiæ, ad esse consensum Petri sub conditione futurum, inolvit quòd sub illa conditione Deus eum liberè vocaret, & permetteret eum liberè agere, vel letque cum eo concurrere ad consensum. Quare neque tollitur libertas creaturarum, neque ponitur aliqua veritas creata omnino independentè à Dei voluntate. Nam neque ille consensus, nec quicquam aliud, fieret à creatura in quacumque hypothesi, sine Dei voluntate in ea hypothesi volitura vel permittenda ut fiat. Nihil enim extra Deum esse potest, nisi Deo vel faciente, vel concurrente, aut permittente ut fiat.

Obicitur sextò ibidem, nullam esse necessi-

tatem, aut utilitatem constituendi præscientiam divinam boni vsu liberi arbitrii ex aliqua hypothesi, ante decretum divinæ voluntatis absolute de tali bono vsu ponendo. Ergo non est afferenda talis præscientia Antecedens probatur, quia si esset utilis aut necessaria: maximè ut vitetur prædeterminatio physica: & Deus illa libertate creatæ, assequatur infallibiliter, eos actus bonos & liberos creaturæ, quos antecedenter efficaciter prædefinit: nimirum eligendo e mediis possibilibus infinitis, illud quòd præscit habiturum esse consensum liberum creaturæ, si illi offeratur. Cùm enim præsciat quid in quocumque casu faceret talis creatura; præscit quòd liberè consentiat si tali modo, tali tempore, tali loco vocetur, & invitetur ad consensum. Iamque Deus eligens talem vocandi modum, est certè infallibiliter de futuro consensu. At, inquit Aluarrez, Assertores huius præscientiæ non propterea vitant incommoda, quæ vitare conantur: imò incidunt in absurda. Nempe quòd infallibilis coniunctio consensus cum prædefinitione, reducenda sit ad aliquid naturale, vel ad constellationem Cælestem, vel complexionè individualem &c. Nam quòd liberum arbitrium sit consensurum, non refunditur in decretum voluntatis prædefiniens, cùm ista scientia præcedat hoc decretum, quòd in illa fundatur iuxta sententiam assertorum scientiæ mediæ. Neque in naturam gratiæ efficacis se se infallibiliter, quia per eandem nulla est talis. Neque in ipsam liberam voluntatem, quia omnino indifferens ad opposita, sub quibuscunque circumstantiis constituitur. Neque etiam in modum proponendi obiectum, quia voluntas adhuc est libera & indifferens circa obiectum propositum. Neque demum in alium actum liberum, quia loquimur de primo actu libero. Et quamvis alium præsupponeret, si tamen illo præsupposito adhuc liberè eliceretur, posset non elici: atque ita non esset infallibiliter cum illo connexus, id est, non sequeretur infallibiliter vi illius solius.

Sexta obiectio.

Addit Modernus quidam aliud absurdum: Nempe Assertores scientiæ mediæ indignè de Deo sentire, cùm putant Deum hac scientia indigere, & sine illius vsu esse expositum periculum aberrandi à fine quem intendit. Quia, inquit, hoc est facere Deum similem illis hominibus Luc. 4. Quorum vnus volens turrim adificare, prius sedens computat sumptus qui necessarij sunt, si habeat ad perficiendum: postea aquam posuerit fundamentum, & non poterit perficere, quoniam incipiam illudare et discentes, quia sic homo cepit adificare & non potuit consummare. Alter iterum committere bellum aduersus alium regem, sedens prius cogitat si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se; alioquin &c. Quod, inquit, est tribuere Deo indignam sollicitudinem: & Deum facere non omnipotentem, aut diffidentem suæ omnipotentia. Nam si est omnipotens,

74. Nouum figmentum.

ANTONIO
MUS
J. M. BARRA
VI
II

potest quacunq[ue] via voluerit, assequi consensus liberum creaturæ. Ergo, non eget inquisitione scientiæ mediæ, & attentione ad hunc aut illum casum, vt liberum consensus creaturæ infallibiliter obneat, nisi vel non sit omnipotens, vel omnipotentiam suam ignoret, aut de illa dissidat. Quemadmodum enim homines supradicti, non prius debent sollicitè cogitare, se essent omnipotentes, aut si certi essent se satis habere virium & diuitiarum, nihilque esse quod possit impedire ab assequendo quod intendunt: sic Deus, &c.

75. Ad primum Respondeo, primam & summam necessitatem tribuendi Deo hanc scientiam, esse infinitam Dei perfectionem, illimitatam in intelligendo, & attingentem quicquid est cognoscibile. Vnde posito quod huiusmodi conditione futura sint vera independenter à decretis Dei absolutis, ac sine illis, sintque de se cognoscibilia, quia vera: non possunt à Deo ignorari. Esse autem vera & cognoscibilia, ostendimus numero 53.

76. Ad secundum, id est, ad probationem antecedentis, Respondeo hanc scientiam esse planè necessariam, vt Deus, salua libertate creaturæ, assequatur infallibiliter actus eius liberos, quos antecedenter & efficaciter prædefiniuit. Nam vt Deus sic prædefiniat aliquem actum liberum creaturæ, debet esse certus, ratione prius, se illum infallibiliter assequiturum si prædefiniat, id est, si velit efficaciter & antecedenter. Vna enim de conditionibus prærequisitis ad liberè volendum, est cognitio obiecti volibilis, sub ea ratione quæ est volibile. Et vna de conditionibus prærequisitis ad liberè volendum prudenter aliquid obtinere infallibiliter, est cognitio quod id possimus assequi infallibiliter, si velimus. Atqui nulla est alia scientia, per quam Deus ratione prius quàm prædefiniat antecedenter & absolute tales actus, sit certus infallibiliter de illorum euentu. Non enim scientia simplicis intelligentiæ circa illos vt possibiles; quia non sequitur esse futuros infallibiliter, ex eo quod possibiles sint. Non etiam scientia visionis circa causam creatam, in actu primo sumptam, siue solam, siue cum omnibus alijs causis, & conditionibus actum liberum antecedentibus; quia positis illis omnibus, voluntas, adhuc libera est ad agendum, vel non agendum, potestque, si velit, non consentire Dei inspirationi & motioni, vt definit Trident. sess. 6. cap. 5. & can. 4. Ergo ex illis solis non sequitur infallibiliter quod sit actura. Ergo in illis solis non habet Deus medium infallibile sciendi quid futurum sit infallibiliter & volendi antecedenter & efficaciter, seu absolute, liberum actum creaturæ. Superest ergo vt illum attingat infallibiliter & immediate in seipso, cognoscendo quomodo causa sit se liberè determinans ad talem effectum, si eam tali aut tali modo præueniat: & cognoscat, ex ipso quod verè futurum est vt

causa se ita determinet, si sic præueniat. Quo præcognito Deus eligens & decernens tali modo præuenire, est infallibiliter certus de futuro consensu, & actu bono libero creaturæ.

Ad tertium, hoc est, ad prius incommo- dum vel absurdum, Respondeo infallibilem connexionem consensus prædefinitione, reducendam esse ad electionem & positionem medijs & modi eligendi, ex quo consensus est re ipsa securus, & quod si ponatur, Deus ratione prius quàm prædefiniat quàm eligat, præscit infallibiliter actum esse securum, quia præscit infallibiliter quicquid futurum est siue liberè, siue necessarid. Erat autem ille consensus, partim & præcipue à Dei gratia excitante & cooperante: partim à voluntate creaturæ se determinante liberè ad talem actum, & cooperante cum Dei gratia. Liberè enim consentit gratiæ excitanti, vt docet Trident. locis supra cit.

Ad alterum absurdum, Respondeo esse merè imaginarij, & parum consideratè constitutum. Primum enim, cum dicitur Deum egere hac scientia ad prudenter prædefiniendum antecedenter & absolute actus liberos creaturarum; non est sensus, quod illam aliunde emendicare debeat, aut possit illa carere, periculumque sit ne illius defectu possibili aberrare possit à fine quem intendit. Nam posito eius obiecto, id est, posito quod actus sit liberè futurus, Deus necessarid cognoscat esse futurum, ex vi suæ perfectissimæ & infinitæ intelligentiæ. Quamque est impossibile Deum aliquid ignorare, aut falli in sua cognitione: tam est impossibile Deum aberrare à sua intentione, & non assequi infallibiliter, quicquid antecedenter & absolute prædefinit. Item, quàm est impossibile Deum cæco modo & imprudenter decernere: tam implicat eum prædefinire sine vsu istius scientiæ necessariæ ad prudenter prædefiniendum. Quare non negis absurdum est aut indignum Deo, dicere Deum egere hac scientia vt prædefiniat, id est, non posse prædefinire sine hac scientia: quàm dicere, Deus egit sua omnipotentia vt mundum crearet, id est, non potuit mundum creare sine sua omnipotentia, imò nec sine intelligentia & voluntate creandi: nisi enim potest generari ad extra, nisi scienter & liberè.

Secundò, cum dicimus Deum vt hac scientia, & ratione prius quàm prædefiniat, antecedenter & absolute attendere seu cognoscere modum, quo voluntas creata præuenit, est consensus & bene operatura. Non est sensus quod Deus hoc inquirat cum sollicitudine, & cum difficultate aut labore in veritate inuenienda, vt solent creaturæ. Sed quod simplici intuitu, ac necessarid, supposito obiecto, sciat perfectissimè quid creatura sit liberè operatura, eadem facilitate, qua seipsum & alia sibi præsentia cognoscit perfectissimè. Quare falsò & ineptè consipitur Deus

Necessitas prima ponendi in Deo scientiam conditionatam, est illius perfectionis intelligentiæ.

Scientia illa est Deo necessaria ad dirigendam antecedentem prædefinitionem effectivam actuum liberorum.

77

Vnde ostenditur infallibilis definitio

78

Dicitur non cogitare sollicitè cum alijs cultoribus hereticorum.

79

Deus similis esse hominibus illis Luc. 14. sedentibus & cogitent, si possint &c. id est, attentè meditantibus, & cunctanter, in quiete & silentio, sollicitèque, & cum anxietate atque incertitudine inquirentibus, num possint assequi quod intendunt.

80
Quo sensu dicatur egerè vti illa scie. in prædefinendo?

Tertio, non propterea dicimus Deum vel non esse omnipotentem, vel diffidere suæ omnipotentia. Sed sicut ad prudenter decernendum absolute aliquid creare, debet ratione prius cognoscere suam omnipotentiam, & certus esse se posse creare. Ita ad prudenter prædefinendum absolute, debet ratione prius cognoscere suam omnipotentiam habere mediâ, quibus positus sequetur talis effectus. Et quia sequetur, cognoscitur infallibiliter à Deo esse securus, si hæc mediâ ponantur. Falsum verò est quod additur in obiectione, Deum, si est omnipotens, posse quacunque viâ assequi, aut velle assequi infallibiliter, consensum liberum creaturæ. Nam omnipotentia non extenditur ad impossibilia. Alioqui possibile esset impossibile, & posset Deus facere aliquid quod fieri non potest. Est autem impossibile Deum obtinere consensum liberum creaturæ per aliquid physicè prædeterminans, & antecedenter necessitans ad consensum. Quare non potest illum hac viâ assequi, aut velle assequi. Ergo debet attendere, si est, cognoscere & eligere aliam viam, quâ assequatur. Ad hoc autem cognoscendum certò & infallibiliter, non eget sollicitudine, conscientia & securus suæ omnipotentia, ac mediâ sibi possibilem, ex quibus consensus sit securus. Sicut homines illi, de quibus Luc. 14. non egerent sollicita attentione, & inquisitione, si essent sibi conscientij certò & infallibiliter se esse omnipotentes, aut habere satis virium ad assequendum id quod cupiunt, nec quemquam illis restitutum. Deberent tamen, ut prudenter intenderent efficaciter, ratione prius cognoscere se posse assequi infallibiliter. Nam ad prudens decretum non sufficit potentiam assequendi esse in se, sed debet esse quoque in cognitione, id est, debet cognosci, ut prudentia, quæ consistit formaliter in cogitatione, dirigat decretum. Imprudenter enim decernit efficaciter & infallibiliter obtinere aliquid, is qui nescit an habeat mediâ quibus infallibiliter obtineat.

cernere in tempore) si fuisset aliqua conditio, quæ ipsa non fuit. Puta qui Deus decreuisset, si noluisset hunc mundum creare, voluisset creare alium, & qualem? Secundo, possunt concipi conditionata præcisive tantum, id est, quæ sunt quidem, & fuerunt absolute ab æterno: sed cum fundamento in re concipiuntur à nobis ratione prius sub conditione pendenti, nondum considerando quòd actu sit posita, vel ponenda, quòd eâ præsupposita Deus decreuerit absolute. Hoc autem fundamentum in eo consistit, quòd licet decretum sit actu ab æterno, adeoque nunquam fuerit formaliter futurum, neque præuisum à Deo ut tale: illius tamen veritas ut conditionate spectati, non pedit ab actuali positione conditionis, eiusque veritate absoluta: sed est prior illâ in subsistendi consequentia. Ex. gr. licet decretum de Christo mittendo ut passibili, fuerit ab æterno, supposito peccato, cuius suppositio fuit Deo cognita ab æterno: tamen veritas huius propositionis, si Adam peccauerit, Deus decernet ratione posterius & dependenter à tali occasione, mittere Christum ut passibilem, non pender à veritate istius, Adam peccabit, & Deus præuiso eius peccato decreuit Christum mittere in carne passibili. Esset enim vera prior propositio, quamuis Deus non decreuisset, neque Adam peccasset. Quare non pender à conditione ut actu posita vel ponenda, neque à decreto ut existente. Ergo potest cognosci sine illis: & postulat, quam posterior veritas: illamque non inferat necessario, quamuis ab illa inferatur, adeoque est magis independentis, ac prior in subsistendi consequentia. Non valet enim hæc consequentia: si Adam peccabit Deus mittet Christum: ergo Adam peccabit, & Deus mittet Christum ex occasione peccati. Valet tamen ista: Adam peccabit, & Deus mittet Christum ex occasione peccati. Ergo erat missurus si peccaret. Quare ergo potest, an veritas propositionis conditionata de decretis diuinis, ut prior ratione, & independentis ab actuali eorum existentia, cognoscatur à Deo?

Dico primò, Deum cognoscere quid in quacunque hypothese decreuisset: adeoque cognoscere omnia sua decreta conditionata prioris generis ex duobus initio propositis, id est, conditionata exclusivè. Patet, quia huiusmodi decreta non sunt minus vera obiectivè, & cognoscibilia de se, quam actus liberi creaturarum futuri tantum conditionate. Ergo non possunt à Deo ignorari, cuius intelligentia illimitata attingit quicquid verum est. Antecedens probatur, quia non minus verum est, Ex. grat. si talis hypothesis fuisset, puta si Christus rogasset Patrem, Deus decreuisset mittere illi plusquam duodecim legiones Angelorum, ad impediendum ne caperetur à Judæis: quam sit verum, si Petrus in tali occasione posset fuisset, peccasset: aut si posset, peccabit.

Deus cognoscit quid decreuisset in quacunque hypothesis.

SECTIO IX.

An Deus cognoscat decreta conditionata sua voluntatis?

81
Decreta Dei conditionata possunt dupliciâ consistere.

Hæc controversia versatur inter ipsosmet Assertores scientiæ mediæ. Quæ vè clarè proponatur, supponendum est decreta Dei conditionata posse concipi dupliciâ. Nempe vel exclusivè conditionata, id est, quæ non sunt ipsa, sed quæ essent, & fuissent ab æterno (Deus enim nihil potest de-
Ter. I.